



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyně JUDr. Janou Kubenovou ve věci

žalobců: a) M. S., státní příslušnost
b) nezl. A. S., státní příslušnost
c) nezl. M. A. S., státní příslušnost, všichni bytem

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, odbor azylové a migrační politiky
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-3225/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015, a o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky, ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-3225/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015, a ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015, **s e z r u š u j í** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Žalobami ze dne 23. 4. 2018, doručenými téhož dne krajskému soudu, se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-3225/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015 (dále jen „napadené rozhodnutí 1“), a rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015 (dále jen „napadené rozhodnutí 2“), jimiž bylo rozhodnuto, že podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se doplňková ochrana neprodlužuje.
2. Žaloby vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 41 Az 8/2018 (proti napadenému rozhodnutí 1) a 41 Az 9/2018 (proti napadenému rozhodnutí 2) byly usnesením ze dne 18. 9. 2018 spojeny ke společnému projednání pod sp. zn. 41 Az 8/2015, neboť po skutkové i právní otázce je argumentace žalobců i žalovaného založena na týchž důvodech.
3. Žalobci namítají, že žalovaný měl řízení o prodloužení doplňkové ochrany přerušit do doby, než bude soudy pravomocně rozhodnuto o žalobě otce nezletilých žalobců b) a c), A. S., kterou podal proti rozhodnutí žalovaného o neprodloužení doplňkové ochrany. Není totiž vyloučeno, že soud může rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany zrušit a doplňková ochrana mu bude prodloužena, jak se již v minulosti stalo. Řízení otce nezletilých o prodloužení doplňkové ochrany je tak předběžnou otázkou ve smyslu § 57 správního řádu.
4. Dále žalobci rozporují nesprávnost žalovaného stran posouzení otázky, zda by jim nemohla být udělena doplňková ochrana z důvodu podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tedy zda by jejich vycestování nepředstavovalo rozpor s mezinárodními závazky ČR, a to zejména s povinností respektovat právo na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, čl. 17 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a povinností respektovat nejlepší zájem dítěte vyplývající z čl. 3 odst. 1 Úmluvy OSN o právech dítěte. K tomu žalobci poukazují na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se zásahu do soukromého a rodinného života v důsledku pouhého vycestování z území ČR (rozsudek ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012-28, a ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71) a na důvodovou zprávu k novele zákona o azylu, kterým byl zaveden § 14a do zákona o azylu. Dále mají žalobci za to, že v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 7/2012-28 je správní orgán povinen se zabývat právními a faktickými překážkami vycestování žalobců do země původu, a pokud to možné není, má se zabývat i tím, zda mají žadatelé možnost získat jiné oprávnění k pobytu na území ČR, než je mezinárodní ochrana (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35, bod 21). Úkolem žalovaného tak bylo ve smyslu čl. 8 odst. 2 Evropské úmluvy posoudit, zda je tento zásah v souladu se zákonem, zda sleduje legitimní cíl a zda je nezbytný v demokratické společnosti. V tomto ohledu ESLP v rozsudku ze dne 3. 7. 2006, Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku posuzuje zejména tyto faktory: rozsah, v jakém byl rodinný život narušen, rozsah vazeb na smluvní stát, zda existují nepřekonatelné překážky k rodinnému životu v zemi původu,

integrační historie dotčených osob (například porušení integračních pravidel v minulosti) a důvody veřejného pořádku. Kromě toho ESLP zdůrazňuje, že ve všech rozhodnutích týkajících se dětí musí jejich nejlepší zájem zaujímat přední hledisko, ze kterého je případ posuzován. Bez ohledu na to, že judikatura ESLP se vztahuje primárně k případům, kdy dochází k vyhoštění cizince, lze tyto závěry aplikovat i v řízení o žádosti cizince o prodloužení doplňkové ochrany.

5. Žalobci jsou také názoru, že žalovaný nezohlednil skutečnost, že žalobkyně a) je přes poměrně krátkou dobu jejího pobytu v ČR již zcela téměř integrována do české společnosti, mluví plynule česky, má zde přátele, zapojuje se do integračních a volnočasových aktivit, obě její děti (nezl. žalobci) se narodily na území ČR, chodí zde do školky, mluví česky a v zemi původu jejich matky nikdy nebyly. V sice žijí rodiče a mladší sestra žalobkyně a), avšak v malém bytě a nemohli by žalobcům poskytnout ubytování. Kromě toho se žalobkyně a) v ČR léčí s lupénkou, v dohledné době bude podstupovat biologickou léčbu a v by tato léčba nebyla dostupná. V současné době sice žalobkyně a) nepracuje, neboť je na rodičovské dovolené, má však příslibenou práci v kadeřnickém salonu. K těmto skutečnostem předkládají žalobci jako důkazy lékařskou zprávu z Fakultní nemocnice Brno ze dne 17. 4. 2018, prohlášení M. R. o zapojení žalobkyně do projektu Diakonie ze dne 13. 4. 2018, čestné prohlášení Z. F., čestné prohlášení J. O. ze dne 17. 4. 2018 a příslib zaměstnání v kadeřnickém salonu ze dne 18. 4. 2018.
6. Na závěr žalobci poukazují na nepřekonatelnou právní překážku realizace jejich rodinného života v, kterou je rozdílná státní příslušnost žalobců. Žalovaný dospěl k nesprávnému závěru o státní příslušnosti nezletilých žalobců. Odkazuje na Federální zákon o státním občanství, konkrétně na Hlavu II, čl. 12 (písm. a), dle kterého nabývá dítě občanství narozením, pokud v den narození dítěte oba jeho rodiče nebo jediný rodič mají občanství, a to bez ohledu na místo narození dítěte. Žalovaný toto ustanovení nesprávně interpretuje tak, že nezletilí žalobci splňují podmínku pro nabytí občanství, neboť nedopadá na situace, kdy jeden z rodičů je cizincem. Tuto situaci řeší písm. c) daného ustanovení, podle něhož pokud je jeden z rodičů cizincem, nabývá dítě ruské občanství v případě narození na území Pokud tedy žalobci mají odlišnou státní příslušnost, povinnost vycestovat do země původu by znamenalo rozdělení rodiny. Takový postup by představoval nepřiměřený zásah do práva na respektování rodinného života a nebyl by v souladu s nejlepším zájmem dětí.
7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na obsah správního spisu a uvedl, že k udělení doplňkové ochrany bylo v případě žalobců přistoupeno za účelem sloučení rodiny rodinného příslušníka osoby požívající doplňkové ochrany. Žalovaný v průběhu správního řízení zjistil, že otci nezletilých žalobců b) a c) byla udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu rozhodnutím ze dne 31. 1. 2014, č. j. OAM-371/ZA-ZA15-ZA14-2013, které nabylo právní moci dne 4. 2. 2014, a to na dobu 12 měsíců. Dne 17. 12. 2014 podal tento žádost o její prodloužení, která však byla žalovaným zamítnuta. Otec nezletilých žalobců b) a c) proti tomuto rozhodnutí podal žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který svým rozsudkem rozhodnutí správního orgánu zrušil. Následně správní orgán vydal dne 15. 12. 2015 rozhodnutí č. j. OAM-371/ZA-ZA15-ZA14-PD1-R2-2013, kterým otci nezletilých žalobců platnost doplňkové ochrany prodloužil o 24 měsíců, a to do dne

16. 12. 2017. Žalovaný rovněž shledal, že s ohledem na nízký věk nezletilých žalobců b) a c), úplnou materiální, sociální i emocionální závislost na otci, by jeho vycestování z území ČR mělo jednoznačně nepříznivý dopad na jejich osobní i rodinný život. Tímto byla splněna i druhá podmínka pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny. Vzhledem k tomu, že žalovaný rozhodl o udělení doplňkové ochrany nezletilým synům žalobkyně a), byla podmínka ustanovení § 14b zákona o azylu pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny splněna tudíž i v jejím případě. Dále uvedl, že s ohledem na nízký věk nezletilých žalobců, úplnou materiální, sociální i emocionální závislost na obou rodičích, by vycestování žalobkyně a) z území ČR mělo jednoznačně nepříznivý dopad na jejich společný osobní i rodinný život, čímž byla splněna i druhá podmínka pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny. Žalovaný konstatoval, že dle „Zprávy pro ohlašovnu o pravomocném rozhodnutí soudu“ ze dne 3. 10. 2017 bylo rozsudkem Městského soudu v Brně č. j. 94 C 134/2016-48 ze dne 11. 10. 2016 manželství žalobkyně a) a otce nezletilých žalobců b) a c) rozvedeno, rozsudek nabyt právní moci dne 5. 11. 2016 a doplňková ochrana nebyla ani tomuto prodloužena. Žalobci se v současné době již nenacházejí v postavení rodinných příslušníků osoby požívající na území ČR doplňkové ochrany. Po nesplnění této základní podmínky pro prodloužení doby platnosti doplňkové ochrany z výše uvedeného důvodu považuje žalovaný za bezpředmětné v tomto ohledu posuzovat materiální, sociální a emocionální závislost nezletilých žalobců b) a c) na svém otci a žalobkyni a), nadto její bývalý manžel by se měl nyní nacházet ve věznici v ve výkonu trestu odnětí svobody.

8. K otázce zásahu do soukromého života žalobců v důsledku neudělení mezinárodní ochrany poukázal žalovaný na judikaturu Nejvyššího správního soudu (viz např. rozhodnutí ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011-47, ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010-96, nebo ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65), ve které soud dospěl k závěru, že mezinárodní závazky (zejména pak čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; dále jen „Úmluva“) neukládají státu všeobecnou povinnost respektovat volbu osob ohledně země jejich společného pobytu, nebo snad napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Zda dojde k zásahu do soukromého a rodinného života, je řešeno zejména v řízení o správním vyhoštění dle zákona o pobytu cizinců, a nikoli v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany v režimu zákona o azylu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 Azs 29/2016-19). Má-li pak zásah do soukromého a rodinného života odůvodnit udělení doplňkové ochrany, musí jít o „*případ, kdy si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případné osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71).
9. Co se týče tvrzení žalobkyně stran jejího zdravotního stavu, žalovaný uvedl, že z tohoto důvodu doplňková ochrana udělena nebyla. Pokud žalobkyně a) s nezletilými žalobci b) a c) i nadále hodlá pobývat na území ČR, je povinna si legálnost svého pobytu a pobytu nezletilých synů na území ČR upravit pomocí příslušných institutů zákona o pobytu cizinců. V takovém případě je možné i dále realizovat přímý kontakt nezletilých se svým otcem či v něm pokračovat po ukončení otcova trestu. Za závažnou překážku nelze dle žalovaného považovat ani skutečnost, že by např. nezletilí žalobci museli dočasně opustit území ČR. Po tuto dobu mohou s otcem udržovat nepřímý styk (např. prostřednictvím mobilního telefonu, elektronické pošty, komunikace přes Skype, Facebook).

10. V replice k vyjádření žalovaného žalobci zopakovali stěžejní argumenty žalob a zdůraznili, že se žalovaný dostatečně nezabýval otázkou, zda v situaci žalobců neexistují právní či faktické překážky jejich vycestování a následné legalizace jejich pobytu v ČR, s ohledem na jejich rozdílnou státní příslušnost. Neprodloužení doplňkové ochrany by mělo za následek povinnost odcestovat do různých zemí – žalobkyně do Ruské federace a nezletilí žalobci do
11. Krajský soud zjistil ze správních spisů následující skutečnosti relevantní pro posouzení věci. Žalobcům byla doplňková ochrana udělena podle § 14b zákona o azylu na dobu 24 měsíců, a to žalobkyni a) a nezletilému žalobci b) rozhodnutím ze dne 8. 1. 2016, č. j. OAM-322/ZA-ZA04-ZA04-2015 a nezletilému žalobci c) rozhodnutím ze dne 8. 1. 2016, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-2015. K udělení doplňkové ochrany žalobcům bylo přistoupeno za účelem sloučení rodiny, neboť otci nezletilých žalobců byla doplňková ochrana prodloužena na dobu 24 měsíců, tj. do 16. 12. 2017, rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 12. 2015, č. j. OAM-371/ZA-ZA15-ZA14-2013. Žalovaný dospěl k závěru, že by vycestování nezletilých žalobců b) a c) mělo nepříznivý dopad na jejich osobní i rodinný život, s ohledem na jejich nízký věk a úplnou materiální, sociální i emocionální závislost na otci. Stejný závěr učinil žalovaný v případě žalobkyně a), že by mělo její vycestování nepříznivý dopad na jejich osobní i rodinný život.
12. Dne 1. 11. 2017 podala žalobkyně a) svým jménem a jménem nezletilých žalobců b) a c) žádost o prodloužení doplňkové ochrany na území ČR. Uvedla, že důvody pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny jsou i nadále dány. Otec nezletilých žalobců b) a c) je stále držitelem doplňkové ochrany a nezměnila se ani materiální, sociální a emocionální závislost synů na otci a žalobkyně. Ačkoliv je otec nezletilých žalobců b) a c) v současné době ve vězení, udržuje se syny pravidelný kontakt. Dle žalobkyně a) neprodloužení doplňkové ochrany by vedlo k povinnosti žalobců opustit území, což by znamenalo rozpor s mezinárodními závazky ČR, zejména povinnost respektovat právo na soukromý a rodinný život vyplývající z čl. 8 Evropské úmluvy o občanských a politických právech, jakož i povinnosti respektovat nejlepší zájem dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy OSN o právech dítěte. Nezletilí žalobci b) a c) v ČR navštěvují školku a mají zde veškeré vazby. Na závěr dodala, že ona a nezletilí žalobci mají rozdílnou státní příslušnost, tudíž by v případě nutnosti vycestování došlo k jejich odloučení. K tomu poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011-47.
13. Při pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany dne 18. 1. 2018 žalobkyně a) dále sdělila, že nezletilí žalobci b) a c) nejsou arménskými občany, jen jejich otec je arménským občanem a kdysi uvedl, že i nezletilí žalobci mají arménskou státní příslušnost, na žádném arménském úřadě však vedeni nejsou. občanství by žalobkyně nezletilým žalobcům zajistit nemohla, neboť jako držitelka doplňkové ochrany nesmí kontaktovat svou ambasádu. Žalovanému také žalobkyně a) potvrdila, že nezletilí žalobci b) a c) v ČR chodí do školky a do kroužků, komunikují s Čechy. I když rozumí arménsky, rusky a česky, komunikují pouze česky. Uvedla, že by ráda nezletilým žalobcům b) a c) ukázala, pokud by však vycestovali, nebyli by vpuštěni zpět. V

žalobkyně a) žít nechce. Žalobkyně a) je v organizaci Diakonie, s nezletilými žalobci b) a c) navštěvují kostel, chodí na vycházky, na koupaliště atd. a sama chodí na jazykový kurz. Je vyučená kadeřnice, nyní nepracuje, ale občas za zákazníky dochází. Od státu dostává příspěvky ve výši 4 800 Kč na děti, 7 000 Kč příspěvek na bydlení a 1 500 – 2 000 Kč příspěvek na živobytí.

14. V napadených rozhodnutích žalovaný dospěl k závěru, že v případě žalobců došlo k zásadním a trvalým změnám ve vztahu k prezentovaným důvodům žalobců, že udělení mezinárodní ochrany již v jejich případě není zapotřebí a nelze dobu její platnosti prodloužit. Konstatoval, že žalobcům byla doplňková ochrana udělena za účelem sloučení rodiny, jelikož držitelem doplňkové ochrany byl v dané době otec nezletilých žalobců b) a c) a manžel (nyní již bývalý) žalobkyně a). Žalovaný zjistil, že rozhodnutím ze dne OAM-371/ZA-ZA15-ZA18-PD2-2013 nebyla otci nezletilých žalobců a bývalému manželovi žalobkyně doplňková ochrana prodloužena. Tato skutečnost tak dle žalovaného vylučuje prodloužení doby platnosti doplňkové ochrany žalobcům za účelem sloučení rodiny, neboť se tito již nenacházejí v postavení rodinných příslušníků osoby požívající na území ČR doplňkové ochrany, a proto žalovaný nepovažoval za nezbytné posuzovat materiální, sociální a emocionální závislost nezletilých žalobců na svém otci.
15. K tvrzení žalobkyně stran rozdílné příslušnosti žalovaný uvedl, že se seznámil s právní normou upravující občanství, s Federálním zákonem o státním občanství, Dle Hlavy II, čl. 12 nabývá dítě občanství narozením, pokud v den narození dítěte jeho oba rodiče nebo jeho jediný rodič mají občanství Ruské federace, a to bez ohledu na místo narození dítěte. Nezletilí žalobci b) a c) tak dle žalovaného splňují podmínku k udělení ruského občanství a záleží pouze na žalobkyni a), kdy bude nezletilým žalobcům fakticky uděleno ruské občanství.
16. Případné vycestování žalobců po posouzení informací o zemi původu a skutečnostech sdělených žalobkyní a) podle napadených rozhodnutí nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR, neboť manželství žalobkyně s otcem nezletilých žalobců bylo již rozvedeno a bývalý manžel se nyní nachází ve výkonu trestu odnětí svobody. Vzhledem k délce pobytu žalobců a nízkému věku nezletilých žalobců b) a c) má žalovaný za to, že tito nenavázali takové trvalé vazby, jejichž přetrváním by skutečně mohlo dojít k porušení mezinárodních závazků ČR. Integrace do ruské společnosti nebude představovat pro žalobce nebezpečí vážné újmy, neboť v Ruské federaci žijí příbuzní žalobkyně a).
17. K závěru napadených rozhodnutí pak žalovaný poukazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle níž mezinárodní závazky neukládají státu všeobecnou povinnost respektovat volbu osob ohledně země jejich společného pobytu, nebo snad pomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Zda dojde k zásahu do soukromého či rodinného života cizince, je řešeno zejména v řízení o správním vyhoštění dle zákona o pobytu cizinců. Má-li zásah do soukromého a rodinného života odůvodnit udělení doplňkové ochrany, musí jít dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, o „případ, kdy si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případné osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého

vycestování z území ČR“. Pokud tedy žalobci i nadále chtějí pobývat na území ČR, svůj zdejší pobyt si musí zajistit prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců. V takovém případě je i nadále možné realizovat kontakt nezletilých žalobců b) a c) se svým otcem, který je nyní ve výkonu trestu odnětí svobody, případně v něm pokračovat po ukončení trestu. Po opuštění území ČR mohou s otcem udržovat nepřímý styk prostřednictvím mobilního telefonu, elektronické pošty, komunikace přes Skype, Facebook či jiných sociálních sítích.

Posouzení věci krajským soudem

18. Krajský soud v první řadě zkoumal, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž v této souvislosti shledal, že žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu, a rovněž se jedná o žalobu přípustnou.
19. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili svůj výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice) a dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná**.
21. Jak již bylo popsáno výše, žalobcům byla udělena doplňková ochrana podle § 14b zákona o azylu na dobu 24 měsíců, rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 1. 2016, č. j. OAM-322/ZA-ZA04-ZA042015 [v případě žalobců a) a b)], a rozhodnutím ze dne 8. 1. 2016, č. j. OAM-790/YA/YA04/YA04/2015 [v případě žalobce c)]. K udělení doplňkové ochrany bylo přistoupeno za účelem sloučení rodiny rodinného příslušného osoby požívající doplňkové ochrany, jímž v daném případě byl otec nezletilých žalobců b) a c) a manžel (dnes již bývalý) žalobkyně a) – A. S., st. přísl. Následně dne 1. 11. 2017 podala žalobkyně a) jménem svým i jménem nezletilých žalobců b) a c) žádost o prodloužení doplňkové ochrany. Napadenými rozhodnutími 1) a 2) žalobcům doplňková ochrana z výše uvedených důvodů nebyla podle § 53a odst. 4 zákona o azylu prodloužena.
22. Právní úprava institutu doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny je obsažena v zákoně o azylu, konkrétně v ustanovení § 14b a § 53a odst. 4 zákona o azylu (prodloužení doplňkové ochrany). Podle § 14b zákona o azylu v rozhodném znění platí, že *„[r]odinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany se v případě hodného zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.“* Odst. 2 citovaného ustanovení pak vyjmenovává osoby, které se pro účely udělení doplňkové ochrany považují za rodinné příslušníky.

23. Podle § 53a odst. 4 věta třetí zákona o azylu platí, že osoba požívající doplňkové ochrany je oprávněna požádat o prodloužení doby, na kterou je doplňková ochrana udělena. Tuto žádost musí osoba požívající doplňkové ochrany podat nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na níž je jí doplňková ochrana udělena. Pokud podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ve stanovené lhůtě zabrání důvody na vůli osoby požívající doplňkové ochrany nezávislé, je oprávněna tuto žádost podat do 3 pracovních dnů po odpadnutí těchto důvodů. Ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a). Doplňková ochrana se prodlouží nejméně o 2 roky; je-li důvodné nebezpečí, že by osoba požívající doplňkové ochrany mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ho již narušuje, prodlouží se doplňková ochrana o 1 rok. Při prodloužování doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny se postupuje obdobně.
24. K výkladu ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu je třeba především poukázat na to, že jeho konstrukce je založena na klauzuli *rebus sic stantibus*, tj. zásadní či podstatné změně rozhodných okolností. Korepondující právní úpravu Společného evropského azylového systému (tzv. SEAS) představuje čl. 16 odst. 1 a 2 nové kvalifikační směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU, podle něhož platí, že „*státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti přestávají být osobou, která má nárok na doplňkovou ochranu, jestliže okolnosti, které vedly k přiznání statusu doplňkové ochrany, přestanou existovat nebo se změny do té míry, že ochrany již není třeba. Při uplatňování odstavce 1 přiblíží členské státy k tomu, zda je změna okolností natolik významná a dlouhodobá, že osoba, která má nárok na doplňkovou ochranu, již není vystavena reálnému nebezpečí vážné újmy.*“ Předmětné ustanovení zákona o azylu je proto na místě eurokonformně interpretovat tak, že trvají-li důvody, pro něž byla doplňková ochrana udělena, nebo nenastanou-li důvody uvedené v ustanovení § 17a téhož zákona, ministerstvo na žádost osoby požívající doplňkové ochrany podanou nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na niž byla udělena, doplňkovou ochranu i opakovaně prodlouží, vždy nejméně o 1 rok, a současně prodlouží dobu platnosti průkazu oprávnění k pobytu. Závěr o tom, že důvody vedoucí k přiznání doplňkové ochrany již netrvají, musí být opřen o koherentní, přezkoumatelnou a logickou argumentaci založenou srovnání se stavem, který byl hodnocen jako odůvodňující přiznání doplňkové ochrany. K tomu soud poukazuje i na doktrinální názor uvedený v komentářové literatuře, podle něhož „*je presumováno udělení doplňkové ochrany do doby, než je prokázán opak. Trvání důvodů pro udělení doplňkové ochrany je prokazováno v řízení o prodloužení pobytového oprávnění. Zákon vymezuje důvody, které jsou v tomto řízení přezkoumávány, jako důvody, pro které byla doplňková ochrana udělena (ex lege je zjišťováno, zda stále trvají). Ministerstvo vnitra při přezkumu přiblíží ke konkrétním důvodům, které byly zjištěny v řízení původním. Je možné uvažovat situaci, kdy by se konkrétní důvody, které vedly k udělení doplňkové ochrany, změnily. Cizinec by se ale stále pohyboval v rámci stanoveném § 14a AZ, resp. 14b AZ, a vzhledem k formulaci výroku o udělení doplňkové ochrany (doplňková ochrana podle § 14a se uděluje) lze dovozovat, že i při změnách konkrétních okolnostech by bylo možné prodloužit oprávnění pobytu v řízení o prodloužení tohoto oprávnění (toto lze dovozovat i z níže citovaného rozsudku NSS ze dne 14. 8. 2009 sp. zn. 9 Azs 36/2009)*“ (viz k tomu Honusková, V. Komentář k zákonu o azylu, In. ASPI).

25. V daném případě tak skutečně nastaly podstatné změny rozhodných okolností, neboť otci nezletilých žalobců b) a c) a bývalému manželovi žalobkyně a), rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 1. 2018, č. j. OAM-371/ZA-ZA15-ZA18-PD2-2013, doplňková ochrana nebyla prodloužena. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce ke zdejšímu soudu žalobu, o níž bylo rozhodnuto zamítavým rozsudkem ze dne 9. 8. 2018, č. j. 41 Az 2/2018-21, který nabyl právní moci dne 6. 9. 2018. I přesto, že tato žaloba měla ze zákona odkladný účinek, nyní už A. S. není v postavení držitele doplňkové ochrany, jak v žalobě tvrdí žalobkyně.
26. Žalobcům však mohla být prodloužena doplňková ochrana i z jiných důvodů, než pro které byla původně přiznána. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35, v případě, že během posuzování žádosti o prodloužení doplňkové ochrany vyjdou najevo skutečnosti, které by mohly odůvodňovat udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla tato ochrana původně přiznána, pak správní orgán nemůže žádost o prodloužení doplňkové ochrany zamítnout bez toho, že by se argumentačně vypořádal také s možností udělení doplňkové ochrany z onoho jiného (nového) důvodu. Pokud tedy vyšly najevo nové skutečnosti, musí být posouzeno, zda nezakládají důvod pro udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla tato ochrana původně přiznána. V případě kladného posouzení se doplňková ochrana prodlouží s odvoláním na tento nový důvod.
27. V daném případě by přicházelo prodloužení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. d) zákona o azylu, podle něhož je možné udělení doplňkové ochrany, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
28. Stěžejní námitkou žalobců tak byla skutečnost, že pozbytím oprávnění k pobytu na území ČR dojde k zásahu do jejich práva na respektování soukromého a rodinného života podle čl. 8 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech. Žalovaný dle žalobců odkazuje na možnost upravit si svůj pobyt na území ČR v souladu se zákonem o pobytu cizinců, aniž by však uvedl konkrétní pobytové oprávnění, o které by žalobci mohli žádat. V případě žalobců existuje nepřekonatelná právní překážka realizace jejich rodinného života v, kterou je rozdílná státní příslušnost žalobců. Žalovaný dopěl k nesprávnému závěru o ruské státní příslušnosti nezletilých žalobců b) a c). Žalovaný při posouzení žádosti žalobců o prodloužení doplňkové ochrany vycházel ze skutečnosti, že nezletilí žalobci b) a c) splňují zákonem stanovené podmínky k udělení ruského občanství a záleží na žalobkyni a), kdy bude nezletilým žalobcům ruské občanství fakticky uděleno. Krajský soud dospěl k závěru, že úvahy žalovaného stran ruské občanství nezletilých žalobců jsou nesprávné.
29. Žalobci i žalovaný poukazují na Federální zákon o státním občanství ze dne 31. 5. 2002, č. 62-FZ (součástí správního spisu), avšak jejich výklad ustanovení o nabytí ruského občanství se rozchází. Čl. 12 tohoto zákona vyjmenovává možnosti nabytí ruského občanství narozením.
30. Podle odst. 1 čl. 12 dítě nabývá státní občanství narozením, pokud v den narození dítěte:
 - a) jeho oba rodiče nebo jeho jediný rodič mají státní občanství (bez ohledu na místo narození dítěte);

b) jeden z jeho rodičů má státní občanství a druhý rodič je osoba bez státní příslušnosti nebo je prohlášen za nezvěstného nebo není známo, kde se zdržuje (bez ohledu na místo narození dítěte);

c) jeden z jeho rodičů má státní občanství a druhý rodič je státním občanem cizího státu, pokud se dítě narodilo na území Ruské federace nebo pokud by se jinak stalo osobou bez státní příslušnosti;

d) jeho oba rodiče nebo jeho jediný rodič, žijící na území, jsou státní občané jiných států nebo osoby bez státní příslušnosti, pokud se dítě narodilo na území a stát, jehož státními občany jsou jeho rodiče nebo jeho jediný rodič, dítěti neudělí své státní občanství.

31. Žalovaný své závěry opřel o písmeno a) tohoto ustanovení, ze kterého usuzuje, že postačí, když jeden z rodičů má ruské občanství. Soud však dává za pravdu žalobcům, neboť podle jazykového výkladu slov „jediný rodič“, je nepochybné, že existuje pouze jeden rodič dítěte, tedy ten druhý je např. neznámý nebo zemřel. V této situaci pak není místo narození dítěte faktorem důležitosti. Pokud jeden rodič je občan a druhý má občanství jiné země a pokud je místem narození dítěte, pak dítě dostane ruské občanství, a pokud se narodí v jiné zemi, považuje se za osobu, která nemá ruské občanství. Pokud by platilo tvrzení žalovaného, že dítě nabývá ruské občanství v situaci, kdy alespoň jeden jeho rodič má státní příslušnost, nedávalo by smysl vymezení získání občanství pod písmeny b) a c), když by i v těchto případech muselo dítě občanství získat na základě státní příslušnosti jednoho rodiče. Příklad nezletilých žalobců b) a c) by mohl spadat pod písmeno c), neboť jejich matka, žalobkyně a), má ruské občanství a jejich otec je státním občanem V tomto případě, aby získali občanství, museli by se narodit přímo v, nikoliv v ČR jako v tomto případě. Žalovaný tak své stěžejní závěry v napadených rozhodnutích založil na nesprávném výkladu čl. 12 Federálního zákona o státním občanství
32. Krajský soud se dále nezabýval dalšími námitkami žalobců, neboť ty v souhrnu navazují na námitku stran nesprávného posouzení občanství nezletilých žalobců ze strany žalovaného. Napadená rozhodnutí jsou postavena na skutečnosti, že žalobci mají občanství stejné (nebo by jej po určitých administrativních krocích mít mohli), a tudíž mohou společně vycestovat do země původu žalobkyně a).
33. Žalovaný tak v dalším řízení musí opětovně vyhodnotit, jaké možnosti mají žalobci v případě, že jejich občanství není automaticky totožné, popř. zda mohou společně vycestovat do či pokud by to nebylo možné, jaký dopad by tato situace mohla mít na jejich rodinný a soukromý život.
34. Krajský soud nepovažoval za nezbytné provádět dokazování listinami předloženými žalobci, neboť tyto by s ohledem na důvody, které vedly soud ke zrušení napadených rozhodnutí, nemohli ve věci přinést žádné relevantní informace. Není však vyloučeno, že se jimi bude muset zabývat žalovaný v novém řízení, aby posoudil, zda vycestováním žalobců nedojde k nepřiměřenému zásahu do jejich soukromého či rodinného života.
35. S ohledem na to, že žalobami napadená rozhodnutí žalovaného krajský soud shledal nezákonnými, nezbylo mu, než napadená rozhodnutí 1 a 2 podle ust. § 76 odst. 1 písm. a)

s. ř. s. zrušit. Soud současně vyslovil, že věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4

s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem, který krajský soud v tomto zrušujícím rozsudku vyslovil (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

36. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšným žalobcům nevznikly žádné náklady řízení a ani jejich přiznání nepožadovali. Krajský soud proto žádnou náhradu nákladů úspěšným žalobcům nepřiznal. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z uvedených důvodů bylo o náhradě nákladů rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 18. září 2018

JUDr. Jana Kubenová
samosoudkyně